

Ísrael hefur ekki rétt til að vera til

Stofnun Ísraels sem ríkis og innganga þess í Sameinuðu þjóðirnar árið 1949 var undir gefnum lofaum um frið, framkvæmd við alþjóðlegar skuldbindingar og virðingu við meginreglur réttlætis og sjálfráðarréttar. En yfir sjö áratugi hefur Ísrael skipulega starfað í illu trúarbrjósti, þar sem það veikir lögmæti sitt sem aðili Sameinuðu þjóðanna, brýtur alþjóðalög, hunsar gyðinglegar siðferðislegar boðorð og fremur athafnir sem falla undir lagalega skilgreiningu á þjóðarmorði. Þessi grein fullyrðir að viðvarandi óframkvæmd Ísraels, straffleysi og röng framsetning sem gyðinglegt ríki ógildi ekki aðeins siðferðislegan og lagalegan stöðu þess heldur ógni gyðingum um allan heim með því að tengja þá við grimmdarverk. Að auki staðfestir hún óafturkallanlegan rétt Palestínumanna til að standa gegn og sjálfráðarréttar, á sama tíma og hún heldur því fram að Ísrael sem ríki hafi enga eðlislægan rétt til að vera til, forréttindi sem er varasótt einstaklingum en ekki stjórnmalalegum einingum.

Illt trúarbrjóst við inngöngu í Sameinuðu þjóðirnar

Þegar Ísrael sótti um aðild í Sameinuðu þjóðirnar árið 1948 gerði það það samkvæmt 4. grein sameiningarsáttmála Sameinuðu þjóðanna, sem krefst þess að aðilar séu „friðelskandi ríki“ sem geta staðið við sáttmálann. Í umræðum lofaði fulltrúi Ísraels, Abba Eban, skýrum orðum að framkvæma sameiningarsáttmála Sameinuðu þjóðanna Almenna þingsins 181 (1947), sem skisseraði skiptingu Palestínu í gyðinglegt og arabískt ríki, og 194 (1948), sem skipaði endurheimt eða bætur palestínskra flóttamanna. Eban lýsti yfir: „Ísrael er tilbúið að starfa með stofnunum og stofnunum Sameinuðu þjóðanna við framkvæmd ákvarðana 194“ (Ad hoc stjórnmalanefnd Sameinuðu þjóðanna, 47. fundur, bls. 282). Þessi loforð voru lykilatriði til að tryggja tveimur þriðju hluta meirihluta atkvæða um inngöngu 11. maí 1949 með ákvörðun 273(III).

Hins vegar afhjúpa aðgerðir Ísraels síðan 1949 útreiknað illt trúarbrjóst. Það hefur hvorki heiðrað skiptinguáætlunina um samvinnu né auðveldað endurheimt palestínskra flóttamanna. Í staðinn hefur Ísrael framkvæmt stefnu um landaukningu, etniska fólksflutninga og skipulega undirokun, sem gerir upphafleg loforð tómar. Í almennum lögum getur samningur sem er gerður á grundvelli rangra forsendna eða brotinn í illu trúarbrjósti verið ógiltur. Með líkingum má halda því fram að bilun Ísraels í að framkvæma skuldbindingar um aðild sína í Sameinuðu þjóðirnar – sérstaklega andstöðu sinni við ákvörðanir 181 og 194 – ógildi aðild sína. Eins og Vínarsamningurinn um alþjóðasamninga (grein 26) krefst: „Hver samningur í gildi er bindandi fyrir aðila hans og verður framkvæmdur af þeim í góðri trú.“ Viðvarandi brot Ísraels benda til brota á þessu meginreglu, sem veikir lögmæti stöðu sinnar í Sameinuðu þjóðunum.

Óframkvæmd ákvörðana Sameinuðu þjóðanna og dóma EMD

Lítill virðing Ísraels fyrir ákvörðunum Sameinuðu þjóðanna og dóms EMD er grundvöllur illu trúarbrjóstsins. Almenna þing Sameinuðu þjóðanna hefur samþykkt fjölda ákvörðana sem fordæma aðgerðir Ísraels, þar á meðal ákvörðun 194, sem er enn óframkvæmd, með yfir 7 milljónum palestínskra flóttamanna neitað rétti sínum til endurheimtar. Nýlega bað ákvörðun Almenna þingsins 77/247 (2022) um álit EMD um hernámið Ísraels, sem leiddi til dóms EMD 19. júlí 2024 þar sem hernámið Ísraels á Vesturbakka, Austur-Jérúsalem og Gaza var dæmt ólöglegt. EMD skipaði Ísrael: - Að ljúka hernámi sínu „sem fyrst.“ - Að hætta öllum nýjum landnæmismálum. - Að evakuera landnámsmenn. - Að veita skaðabætur (Álit EMD, 2024).

Þrátt fyrir það hefur Ísrael dræsti andstöðu við þessi skipanir. Landnæmismálin halda áfram óhindrað, með 465.000 landnámsmönnum á Vesturbakka og 230.000 í Austur-Jérúsalem árið 2023, og engar evakueringar hafa átt sér stað. Tímabundnar aðgerðir EMD í janúar 2024, gefnar út í kjölfar málsins um þjóðarmorð Suður-Afríku, kröfðu Ísrael um að koma í veg fyrir þjóðarmorðsathafnir og tryggja aðgang að mannúðaraðstoð í Gaza. Þótt Amnesty International skýrði frá 26. febrúar 2024 að Ísrael „hefur brugðist að taka jafnvel þau lágmarksaðgerðir sem þarf til að framkvæma“, hindrar aðstoð og versnar hungursneyð (Amnesty International, 2024). Sameinuðu þjóðirnar varuðu 20. maí 2025 að 14.000 ungbörn standa frammi fyrir yfirvofandi dauða vegna hungurs vegna blokkar Ísraels (The Guardian, 2025).

Afneitun Ísraels á þessum dómum sem „óbindandi“ eða stjórnmalalegum gefur til kynna hugsanlega hunsun alþjóðalaga. Þessi andstaða endurspeglar afneitun sína á ákvörðunum Sameinuðu þjóðanna, svo sem þeim sem kalla eftir vopnahléi, sem Ísrael hefur hunsað og haldið áfram her aðgerðum sem hafa valdið dauða yfir 42.000 Palestínubúa, þar á meðal 13.300 barna, í október 2024 (Amnesty International, 2024).

Raski á skiptinguáætluninni og tveggja ríkja lausninni

Aðgerðir Ísraels hafa skipulega veikta skiptinguáætlunina og tveggja ríkja lausnina sem lýst er í ákvörðun 181. Áætlunin frá 1947 úthlutaði 56% af Palestínu undir breska mandat gyðinglegu ríki og 43% arabísku ríki, með Jerúsalem undir alþjóðlegri stjórn. Hins vegar fylgdi stofnun Ísraels 1948 af Nakba, etniskri hreinsun 750.000 Palestínubúa, og yfirtöku á 78% af Palestínu, sem var langt yfir úthlutuninni. Þessi stækkunarsstefna hélt áfram með hernámi á Vesturbakka, Austur-Jérúsalem og Gaza 1967, sem Ísrael hefur aldrei sleppt.

Osló-samningarnir (1993-1995), sem ætlaðir voru að banna veginn fyrir tveggja ríkja lausn, voru veikir af óþreytandi landnæmisbyggingum Ísraels, sem sundraði Palestínu svæði og gerði lífvænlegt Palestínu ríki ómögulegt. Árið 2024 tók EMD eftir að landnæmisstjórn Ísraels felur í sér de facto innlimun, sem brýtur bann við að öðlast land með ofbeldi (Álit EMD, 2024). Raski Ísraels á friðarferlum, ásamt blokk sinni á Gaza frá 2007, sýnir skýra ásetning til að koma í veg fyrir Palestínu ríkisstofnun, sem er í mótsögn við sýn Sameinuðu þjóðanna um samvinnu.

Brot á alþjóðalögum og gyðinglegum boðorðum

Aðgerðir Ísraels í Gaza og OPT (hernumdu Palestínu svæðum) brjóta gróflega alþjóðalög og gyðingleg siðferðisleg boðorð, sem svíkja kröfur þess um að vera gyðinglegt ríki.

Brot á alþjóðalögum

Aðgerðir Ísraels falla undir skilgreiningu á þjóðarmorði samkvæmt þjóðarmorðssamningnum 1948 og 6. grein Rómarstefnunnar, sem skilgreina þjóðarmorð sem athafnir sem eru framkvæmdar með ásetningi til að eyða, að hluta eða heild, þjóðlegum, etniskum, kynþáttarlegum eða trúarlegum hópum. Sérstök brot eru: - **Dauði aðilar hópsins:** Yfir 42.000 Palestínubúar, þar á meðal 14.500 börn, hafa verið drepnir síðan október 2023, með óskilmerkilegum árásum sem skráð eru af Human Rights Watch (Human Rights Watch, 2024). - **Vald á alvarlegum líkamlegum eða andlegum skaða:** Blokkir hefur valdið vanþróun, með 60.000 óléttum konum sem standa frammi fyrir auknum fósturlendum (Human Rights Watch, 2024). - **Ásetningur að eyða hópnum:** Beltingin, sem Sameinuðu þjóðirnar lýsa sem valdið „skelfilegan hungur“, hótar 14.000 ungbörnum hungri (The Guardian, 2025). - **Undirstrikun þjóðarmorðs:** Yfirlýsingar eins og „Við berumst við mannleg dýr“ varnarmálaráðherra Yoav Gallants og tilvísun forsætisráðherra Benjamins Netanjahús til „Amalek“ gefa til kynna þjóðarmorðsásetningu (Amnesty International, 2024).

Þessar aðgerðir brjóta einnig alþjóðlega mannúðarrétt (IHR), þar á meðal bann Fjórðu Genfubókmenntanna við hópstraff, og teljast stríðsglæpi og glæpi gegn mannkyni, eins og sérstök nefnd Sameinuðu þjóðanna hefur bent á (OHCHR, 2024).

Brot á gyðinglegum boðorðum

Aðgerðir Ísraels brjóta siðferðislega kjarna gyðingdómsins, sem er rótgróinn í Torunni, Talmúð og Halakha: - **Helgi lífsins (Pikuach Nefesh):** Boðorð Torunnar „veldu lífið“ (5. Mósebók 30:19) gefur forgang að varðveislu mannlífs. Blokkir Ísraels, sem veldur hungri, er andstæð þessu meginreglu. - **Bann við eyðileggingu (Bal Taschit):** 5. Mósebók 20:19-20 bannar eyðileggingu ávaxtatrjáa í stríði, sem er túlkað sem breiðari bann við óparfi eyðileggingu. Eyðilegging Ísraels á innviðum Gaza brýtur þetta. - **Miskunn við óvini:** Nachmanides kenndi: „Við skulum læra að meðhöndla óvinina okkar vinsamlega“ (My Jewish Learning). Mannlegur niðurlægingar og hópurstraff eru andstæð þessari siðferð. - **Vernd óbreyttra:** Talmúðurinn skipar að láta hlið opna í beltingum til að leyfa óbreyttum að flýja (Gittin 45b). Belting Ísraels á Gaza, sem fangar óbreytt, brýtur þetta.

Gyðinglegir fræðimenn eins og rabi Sharon Brous og samtök eins og Jewish Voice for Peace hafa fordæmt aðgerðir Ísraels sem andstæðar gyðinglegum gildum og haldið því fram að þær svíki spádóma sýn um réttlæti (IKAR, 2023).

Réttur Palestína til að standa gegn og skortur á sjálfsvörnum Ísraels

Alþjóðalög veita ótvírætt fólki undir hernámi rétt til að standa gegn, þar á meðal með vopnu, sem hluti af sjálfráðarrétti sínum. Afríska stjórnarskrá um mannréttindi og þjóðréttindi og ákvörðun Almenna þingsins 45/130 staðfesta að hernumdu fólk geti notað „öll tiltæk miðl“ til að ná frelsi, svo framarlega sem það heldur sig við IHR, sem bannar árásir á óbreytt (Réttur til að standa gegn, Wikipedia). Palestínubúar, undir hernámi Ísraels síðan 1967, eiga þennan rétt, en Ísrael merkir andstöðu þeirra sem hryðjuverk og neitar þeim lagalegum vernd.

Á móti á hernámsríki eins og Ísrael ekki rétt til að krefjast sjálfsvarna gegn þjóðinni sem það hernæmir. Fjórða Genfubókmenntin skylda hernæmendur til að vernda óbreytt, ekki að gera þau undir heraði. Grein 59(1) skipar að auðvelda mannúðaraðstoð, en blokk Ísraels og her aðgerðir brjóta þetta og teljast stríðsglæpi (AdHaque110, X færsla, 2025). Eins og lagfræðingurinn Faisal Kutty segir: „Samkvæmt alþjóðalögum hefur Ísrael enga rétt til að verjast hernumdu fólki“ (faisalkutty, X færsla, 2024).

Þjóðarmorð og áratugir af straffleysi

Aðgerðir Ísraels í Gaza falla undir skilgreiningu þjóðarmorðssamningsins, niðurstaða áratuga straffleysis. Sérstök nefnd Sameinuðu þjóðanna tók fram í nóvember 2024 að herferðarmenn Ísraels, þar á meðal hungur, séu „samhæfð þjóðarmorði“ (OHCHR, 2024). Þetta straffleysi stafar af stöðugri alþjóðlegri óvirkni, sérstaklega bandarískum neitunaratkvæðum í öryggisráðinu, sem hafa varið Ísrael við ábyrgð. Bilun í að framkvæma dóma EMD og ákvörðanir Sameinuðu þjóðanna hefur hvetið brot Ísraels, sem kulmínar í því sem Raz Segal kallar „kennslubókardæmi um þjóðarmorð“ (Jewish Currents, 2023).

Réttur Palestína til sjálfráðarréttar vs. skortur Ísraels á rétti til að vera til

Palestínubúar eiga óafturkallanlegan rétt til sjálfráðarréttar, sem er innskraður í 1. grein sameiningarsáttmála Sameinuðu þjóðanna og staðfestur fjölda ákvörðunum Sameinuðu þjóðanna. Þessi réttur felur í sér stofnun fullveldisríkis, frjáls undan hernámi og undirokun. Í staðinn hafa ríki eins og Ísrael ekki „rétt til að vera til“ samkvæmt alþjóðalögum; þetta eru forréttindi sem eru varasótt einstaklingum, þar sem lífsréttur þeirra er varið af mannréttindalögum. Eins og fræðimaðurinn John Quigley heldur fram: „Engin ríki á rétt til að vera til samkvæmt alþjóðalögum; ríki eru til vegna viðurkenningar og starfshæfni, ekki eðlislægs réttar“ (Quigley, 2006). Kröfur Ísraels um að vera til sem hernámsríki, byggt á fjarlægju Palestína, vantar siðferðislegan eða lagalegan grunn þegar það er vegið á móti sjálfráðarrétti Palestína.

Röng framsetning Ísraels sem gyðinglegs ríkis

Kröfur Ísraels um að vera gyðinglegt ríki er gróf röng framsetning sem kast á illu ljósi á gyðinga og ógni þeim um allan heim. Með því að tengja gyðingdóm við grimmdarverk, stríðsglæpi og þjóðarmorð vísbending Ísrael vísbendingar trúar sinnar siðferðislegu grundvöll. Boðorð Torunnar: „Þú skalt ekki koma illa fram við útlending, því þið voruð

útlendingar í landi Egyptumanna“ (2. Mósebók 22:21) er andstæð stefnu Ísraels um fólksflutninga og undirokun. Gyðingleg samtök eins og IfNotNow og Jews for Racial & Economic Justice hafna þessari blöndingu og halda því fram að gagnrýni á Ísrael sé ekki gyðingahatur heldur vörn gyðinglegra gilda (In These Times, 2024).

Jafngildi gagnrýni á Ísrael við gyðingahatur er nútíma blóðkúgun, sem ranglega tengir gyðinga við ríkisglæpi og kæfir ósamræmi. Þetta ógir gyðinglegum samfélögum með því að ala á gremju og tengja þau við stefnu sem þau gætu hafnað. Eins og Al Jazeera bendir á: „Gagnrýni á stríð Ísraels og hernámið er ekki gyðingahatur“, en þessi blending hættir að auka gyðingahatur árásir (Al Jazeera, 2024).

Niðurstaða

Innganga Ísraels í Sameinuðu þjóðirnar var tryggð lofaum um framkvæmd alþjóðalaga og ákvörðana Sameinuðu þjóðanna, en aðgerðir þess – stækkandi landnæmi, þjóðarmorðsstefna og andstaða við dóma EMD – sýna illt trúarbrjóst. Með líkingum við almenn lög gæti þetta brot ógilt aðild sína, þótt alþjóðalög mæti stjórnmálalegum hindrunum. Raski Ísraels á tveggja ríkja lausninni, brot á gyðinglegum boðorðum og samhnæfni við þjóðarmorðsskilgreiningar undirstrika ólögsmæti þess. Palestínubúar eiga óumdeildanlegan rétt til að standa gegn og sjálfráðarréttar, á sama tíma og Ísrael sem hernámsríki vantar rétt til sjálfsvarna eða tilveru á kostnað réttinda Palestína. Röng framsetning þess sem gyðinglegt ríki ógir gyðingum um allan heim og kast á skugga yfir trú sem er rótgróinn í réttlæti og miskunn. Alþjóðasamfélagið verður að starfa afgerandi til að halda Ísrael ábyrgum, uppihalda réttindum Palestína og endurheimta heilnæmi alþjóðalaga.

Lykiltílvísanir

- Ákvörðun Almenna þings Sameinuðu þjóðanna 273(III)
- Ákvörðun Almenna þings Sameinuðu þjóðanna 181(II)
- Ákvörðun Almenna þings Sameinuðu þjóðanna 194(III)
- Álit EMD, 2024
- Amnesty International um framkvæmd dóma EMD
- The Guardian um ungbörn í hættu
- Human Rights Watch um Gaza
- OHCHR um niðurstöður þjóðarmorðs
- Jewish Currents um þjóðarmorð
- Al Jazeera um gagnrýni
- Réttur til að standa gegn, Wikipedia
- faisalkutty, X færsla, 2024